

ἐν ἣ ἀπὸ τοῦ 1814 ὁ ἐξ Ἄρτης Νικόλαος Σκουφῆς ἀξιότιμος καὶ ἔμπειρος ἀλλ' ἀπαίδευτος ὑπάλληλος ἐμπορικοῦ καταστήματος καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Ξάνθος συνεννοηθέντες ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς μεγαλεπήβολου ἐκείνης ιδέας μεταβαλόντες τὴν ἐταιρίαν τοῦ Φόινικος εἰς τὴν τῶν Φιλικῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ προσκτῆσαι μέγα καὶ δυνατὸν μέρος ἀνθρώπων ἵνα συνηγορῶσι πρὸς ἅλα τὰ ἔθνη καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αὐτῶν, ὑπερασπιζόμενοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τὰ δικαιώματα, ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ λέγων ἐν ἣ προετοιμάζετο πρὸ ἐπτὰ ἡδὴ ἐνικυτῶν ἢ λαμπροτάτη τῶν σελίδων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐκ τοῦ βχυτάτου Ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἀνεξαρτησίας ἐθνικὸς ἡμῶν ἀγών;

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

Ἐν Ὀδησσῷ, 1881.

Κ. Α. Παλαιολόγος

ΕΙΛΗΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

ΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΤΑΠΗΠΤΟΝΤΕΣ ΛΙΘΟΙ

Ἔχω γράφων τὰς γραμμάς ταύτας ἐνώπιόν μου ἐπὶ τῆς τραπέζης λίθον καταπευόντα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Μετὰ συγκινήσεως τὸν λαμβάνω εἰς τὰς χεῖρας, δοκιμάζω τὸ βῆρος αὐτοῦ, τὸν στρέφω πανταχόθεν, τὸν ἐξετάζω καὶ τὸν ἐρωτῶ περὶ τῆς μυστηριώδους καταγωγῆς αὐτοῦ. Ἦλος τὸν θραύω εἰς δύο ὅπως κρίνω ἀσφαλέστερον περὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ. Εἶναι λίθος ἀρκετὰ φαθυρὸς (friable) σχεδὸν γήινος· ἐπικρατοῦσιν δ' ἐν αὐτῷ καὶ χαλκιδεῖς οὐσίαι (silices) ἰδίως ὁ περιδότης (peridot), ὅπως εἰς τινεὶ βαθεῖαι δικαστρώσει τῆς γῆς. Ἀνευρίσκονται δ' ἐν αὐτῷ ἐπίσης μαγνητικαὶ οὐσίαι συνιστάμεναι ἰδίως ἐκ σιδήρου νικελιούλου (nickel). Ἐάν τις πλησιάσῃ τὸν λίθον εἰς πυξίδα, ἡ μαγνητικὴ βελόνη ἀποκλίνει. Ὁ ἔνθετος σίδηρος εἶναι ἐπαισθητὸς ἐν αὐτῷ, ἀλλ' εἰς μικρὰν ποσότητα, ἥτις ὅμως ὀπωσδήποτε μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ θείου ἐν τῷ κόσμῳ ἐξ οὗ προέρχεται ὁ ἀερόλιθος. Ἄς εἰπώμεν δ' ἀμέσως ὅτι οὐδεμίαν ὑφίσταται ἀμφιβολίαν περὶ τῆς αὐθεντικότητος τῆς λεξιλογικῆς πράξεως τῆς γεννήσεώς του· ὁ λίθος αὐτὸς προέρχεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν εἶδον πίπτοντα καὶ τὸν ἐσήκωσαν τὴν 30 Ἰανουαρίου 1867 εἰς τὰς 7 τῆς ἑσπέρας. Σφαῖρα πυρίνη, ὑπερμεγέθης, φαντασιώδης, καταπληκτικὴ ἀναφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, ἥτις διέσχισε τὴν ἀτμοσφαιρὰν μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε διήνησεν 195 χιλιομέτρα εἰς 4 1/2 δευτέρων λεπτά. Ἡ ταχύτης λοιπὸν αὐτῆς ἦτο 43 χιλιάδων μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον! Εἶτα δὲ ἐκρότησεν εἰς τὰ ὕψη δις μετὰ τοσαύτης ἐντάσεως, ὥστε κάτω ἠκούσθησαν ὡς δύο ἐκκρήξεις μυδραλιοδύ-

λων, με δλην τήν απόστασιν τοῦ ὕψους καὶ τῆς ἐκεῖ μεγάλης ἀραιότητος τῆς ἀτμοσφαιρας. Τότε ἐσύριζον τὰ οὐράνια βλήματα καὶ χάλια λίθων διεσκορπίσθη ἐπὶ ἐπιφανείας 16 χιλιομέτρων. Ἐκ τῶν τεμαχίων συνήχθησαν πλέον τῶν τριῶν χιλιάδων.

Ἡ κατάπτωσις αὕτη ἐγένετο εἰς τὴν Πουλτούσκην, οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαρσοβίας ἐν Πολωνίᾳ, ἦτο δ' ἐπανάληψις ὁμοίᾳ τῆς καταπτώσεως, ἣτις ἐγένετο τὴν 26 Ἀπριλίου 1803 ἐν Λαίγλη ἐν τῷ νομῷ τῆς Ὄρνου.

Ὁ ἀερόλιθος, ἢ ἀκριθέστερον ὁ οὐρανόλιθος, ὁ ἐνώπιόν μου, εἶναι ἐν τῶν συναχθέντων τεμαχίων. Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια καλύπτεται καὶ ὑπὸ μελανοῦ βερνικίου, τὸ ἄποσον ὅμως εἶναι ὡς χαρτίου λεπτὸν ἐπιχάλυμμα, προερχόμενον ἐκ τῆς θερμότητος, ἣν ὑπέστη διερχόμενος τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ τῆς ἐντεῦθεν τήξεως τῆς οὐσίας. Τὸ ἐπιχάλυμμα αὐτὸ ἔχει πανταχοῦ τὸ αὐτὸ πάχος ἢ μᾶλλον τὴν αὐτὴν λεπτότητα. Τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ λίθου εἶναι μαργαριτόχρουν, πεποικιλμένον με σκωρίαν. Ὅτε τὸ ἔθραυσα μὲ ἐπὶ ἤλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἤθελον εὐχαρίστως δώσει τὸ ἔμισυ τῶν ἡμερῶν μου ἐὰν εὑρισκον εἰς τὸν λίθον αὐτὸν μίαν φθεῖρα.

Μίαν φθεῖρα ἢ μικρὰν ἀράχνην ἀκόμη ὀλιγώτερον, ἐλάχιστον κογχύλιον ἔτι ὀλιγώτερον φύλλον μικροσκοπικὸν ἢ τμημα τοῦλάχιστον ἐλαχίστου κογχυλίου, διότι ὁ μετεωρίτης αὐτῆς προέρχεται ἐκ κόσμου διαφορετοῦ ἐκείνου ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατοικοῦμεν, διότι μᾶς στέλλεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ! Τινὲς τῶν λίθων αὐτῶν μᾶς ἔχουσιν ἤδη φέρει εἶδος τι φυτικῆς πλαυητικῆς γῆς, οὐσίας ἀνθρακικῆς, ὕδωρ, ὕδρογόνον, ὀξυγόνον καὶ ἄζωτον· μίαν καλὴν ἀρχή. Οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ ἀθάνατοι ἡμῶν πρόγονοι, οἱ Πυθαγόρει, Σωκράτει, Πλάτωνες, Κέπλεροι, Γαλιλαῖοι, Νεύτωνες ἤθελον χαιρετίσαι ἐκ βικθείας καρδίης τὸν ἀγγελοῦ αὐτῶν τῶν μεμκρυσμένων χρόνων. Οἷας δῆποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ κόσμος ὅστις μᾶς τὸν ἀπαστέλλει θὰ ἦναι ζήτημα ὑψίστης σπουδακίτητος ἢ ἀνακάλυψις οἰουδήποτε δείγματος τοῦ φυτικοῦ, ζωικοῦ, ἀνθρωπίνου βίου, ὅστις τυχὸν ὑφίσταται ἐκεῖ πέραν καθὼς ἐδῶ. Ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι τὸ τεμάχιον αὐτὸ τῆς γῆς ἔρχεται ἐξ ἄλλου κόσμου, μαρτυροῦν τὴν ἐν τοῖς ἀστροῖς ὑπερξίν τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἣτις συνιστᾷ τὸν ἡμέτερον πλανήτην· ὅταν ἀναλογιζώμεθα ὅτι τὸ τεμάχιον αὐτὸ ἦτο συνδεδεμένον μετὰ σφαίρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξετυλίχθησαν ἀναμφοδόλως συμβεβηκῆτα ἀντάλλαγα πρὸς τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἱστορίαν· ὅταν ἀναλογιζώμεθα ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ χώρῳ χιλιάδες γαιῶν, ὅπως ἡ ἡμετέρα, ὑφιστάμεναι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φωτός, τῆς θερμότητος καὶ τῆς παραγωγῆς δυνάμεως ἡλίω, εἰς τοὺς ὁποίους ἄγνωστοι ἀνθρωπότητες δρῶσιν, ἐργάζονται, σκέπτονται, εὐφραίνονται, θλίβονται καθὼς ἡμεῖς, πῶς νὰ μὴν αἰσθανθῶμεν φρικίασιν τινα; Πῶς νὰ μὴ κατακληθῶμεν ἀπὸ εἶδος σκοτοδινιάσεως ἐνεκα τοῦ ἀπειροῦ; Δι' ἐμὲ τὸ ὁμολογῶ ἀπροκαλύπτως, αἰσθανομαι εὐχαρίστησιν μείζονα γὰρ βλέπω, νὰ θίγω τὰ ἐκ

τοῦ οὐρανοῦ καταπεσόν ἀντικείμενον αὐτὸ, ἢ ἐκείνην, ἣν οὐκ ἠσθζνόμεν βλέπων ἢ θίγων τοὺς βασιλεῖς, αὐτοκράτορας ἢ πάπας τῆς ἡμετέρας μνηκνιῶς.

Ἄλλὰ πόθεν ἔρχονται οἱ σιωπηλοὶ αὐτοὶ μάρτυρες τῶν οὐρανίων ἐπαναστάσεων; Μὴ τυχὸν τοὺς στέλλει ἡ ἡπία ἡμῶν γείτων, ἡ ἔκνη Φαίβη; Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δύναται τις ἴσως νὰ διίσχυρισθῆ, διότι ἡ σεληνιακὴ σφαῖρα εἶναι διατετρημένη ὑπὸ μεγίστων ἠφαιστειῶν, ἐξ ὧν πολλὰ δυνατόν νὰ ἦναι ἀκόμη εἰς ἐνέργειαν. Ἡ ὀπτική δύναμις τοῦ τηλεσκοπίου δὲν εἶναι εἰσέτι ἀρκούντως ἐντελής, ὅπως εἰς τὴν ἀπόστασιν τῆς σελήνης, 96000 λευγῶν, καὶ ἂν αὕτη ἐλαττωθῆ διὰ τῆς μεγεθοντικῆς δυνάμεως τοῦ τηλεσκοπίου εἰς 50 λεύγας, δυνηθῶμεν νὰ διακρίνωμεν φλόγα τυχὸν ἠφαιστείου· ἡ δὲ ἀραιότης τῆς σεληνιακῆς ἀτμοσφαιρας δὲν ἀποδεικνύει οὔτε τὴν ἔλλειψιν ὀξυγόνου οὔτε τὴν ἔλλειψιν κινήσεως, οὔτε τὴν ἔλλειψιν ζωῆς. Μάλιστα δὲ τινες νομίζουσιν ὅτι διέκριναν καπνόν. Λοιπὸν ὕλαι ἐκσφενδονίζονται ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν τῆς σελήνης μὲ ἀρχικὴν ταχύτητα 2500 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ἤθελον ὑπερβῆ τὴν σφαῖραν τῆς σεληνιακῆς ἔλξεως καὶ θὰ ἔφθνον εἰς ἡμᾶς μὲ ταχύτητα 1000 ἕως 10000 μέτρων κατὰ τὸ τελευταῖον δευτερόλεπτον, ἐὰν ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος δὲν ἠλάττονε τὴν ταχύτητα ταύτην. Ἄλλ' ὅμως καὶ ἡ ταχύτης αὕτη εἶναι κατωτέρα τῆς γενικῶς παρατηρουμένης εἰς τοὺς ἀερολίθους, ὅθεν δυκόμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι γενικῶς αὐτὸ δὲν προέρχεται ἐκ τῆς σελήνης. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὸ δυνατόν τῆς προσλεύσεως τινῶν ἐκ τῆς σελήνης, οὔτοι ὅμως θὰ ἦσαν οἱ πλέον ἐραθεῖς.

Μὴ τυχὸν ὅμως καὶ μᾶς ἀποστέλλωνται ὑπὸ γείτονος τινὸς πλανήτου; Οἱ δύο εἰς ἡμᾶς πλησιέστεροι κόσμοι εἶναι ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἄρης, διότι ἡ ἡμετέρα γῆ ὡς γνωστὸν ταλαντεύεται μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων θεοτήτων καὶ ἠδύνατό τις νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ἡ παράξενος ἡμῶν ἀνθρωπότης διέρχεται τὸν καιρὸν τῆς ὑπαίκουσα ἐναλλάξ εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν; Τὰ ἠφαιστεια τυχὸν τῆς Ἀφροδίτης, τῆς ὁποίας τὰ ὄρη εἶναι πολὺ ὑψηλά, δὲν δύνανται νὰ μᾶς στείλωσι ἢ μετὰ δυσκολίας βλήματα, διότι ὁ πλανήτης αὐτὸς εἶναι περίπου τοῦ αὐτοῦ μεγέθους καὶ τῆς αὐτῆς πυκνότητος μὲ τὸν ἡμέτερον· κατὰ συνέπειαν θὰ ἦτον ἀνάγκη ἀρχικῆς ταχύτητος 11,300 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ὅπως ἐκσφενδονισθῶσιν εἰς τὸ διάστημα βλήματα μὴ ἐπαναπίπτοντα ἐπ' αὐτοῦ. Πράγματι δὲ (καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι ἀρκούντως περίεργον καθ' ἑαυτὸ), ὁ ὑπολογισμὸς δεικνύει ὅτι ἐὰν δὲν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἀέρος, βλήμα βαλλόμενον ὀριζοντεῶς ἐκ τοῦ στομίου πυροβόλου τοποθετημένου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους τῆς γῆς δὲν θὰ ἐπανεπίπτε πλέον ἐπ' αὐτῆς ἐὰν εἶχε τὸσαύτην ταχύτητα ὥστε νὰ κάμῃ τὸν γύρον τῆς γῆς εἰς μίαν ὥραν 23' καὶ 20", ἢτοι ἐὰν εἶχε ταχύτητα 8000 μέτρων κατὰ δευ-

περόλεπτον. Ἡ σφαῖρα εἰς τοιαύτην περίπτωσιν θὰ ἐκινεῖτο περὶ τὴν γῆν ὡς δορυφόρος. Ἐὰν εἰς τὴν σφαῖραν ἐδίδετο ταχύτης 11,300 μέτρων θὰ ἐξεσφενδονίζετο εἰς τὸ ἀπειρον καὶ δὲν θὰ ἐπανήρχετο πλέον. Ταξιδιώτης αἰώνιος θὰ ἀπεμακρύνετο τοῦ ἡμετέρου πλανήτου αἰωνίως, θὰ ὑπῆκε ποτε εἰς τὴν ἑλξιν ἄλλων οὐρανίων σωμάτων καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ πέσῃ ὡς ἀερόλιθος ἐπὶ τινος ἐξ αὐτῶν. Ἡ δύναμις ἢ ἀναγκασία εἰς τὴν ἠφαίστειον ὅπως ἐκσφενδονίσῃ οὐσίας ἐκτὸς σφαίρας τινὸς εἶναι τοσούτω μείζων ὅσον μεγαλύτερα καὶ βαρύτερα εἶναι ἡ σφαῖρα αὐτή. Οὕτως ὁ ἥλιος ζυγίζει 324000 περισσότερον τῆς γῆς καὶ ἡ βαρύτης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ εἶναι εἰκοσιεπταπλασία τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς· οὕτως ἐν χιλιόγραμμον μεταφερόμενον ἐπὶ τοῦ ἀστρου τῆς ἡμέρας ἠθελε ζυγίζει ἐκεῖ 27 χιλιόγραμματα καὶ νέα κόρη βάρους 60 χιλιόγραμμων ἐπὶ τῆς γῆς θὰ ἐζύγιζεν ἐκεῖ οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 1640 ... ἐλέφας! Ἡ σελήνη τοῦναντίον ζυγίζει 81 φορὰς ὀλιγώτερον τῆς ἡμετέρας σφαίρας καὶ ἡ βαρύτης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς εἶναι ἐξάκις μικρότερα παρὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ νέα κόρη μας θὰ ἐζύγιζεν ἐκεῖ μόνον 10 χιλιόγραμματα ... συλφίς! Λοιπὸν ἡ δύναμις ἢ ἀναγκασία ὅπως ἐκσφενδονίσῃ ἀντικείμενόν τι ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἑλξεως, ἥτις εἶναι 25,00 μέτρων διὰ τὴν σελήνην, 11,300 διὰ τὴν γῆν, πρέπει νὰ ᾔναι 608,000 διὰ τὸν ἥλιον. Ἐπειὶ ἐκσφενδονίζομενα ἀπὸ ἐκρηξιν ἐπὶ τοῦ ἡλίου μὲ τὴν ταχύτητα αὐτὴν δὲν θὰ ἐπανέπιπτον πλέον ἐπ' αὐτοῦ. Ταχύτης 578,000 μέτρων θὰ ἦτον ἐπαρκῆς ὅπως τὰς ἀποστείλῃ μέχρις ἡμῶν εἰς ἀπόστασιν 37 ἑκατομμυρίων λευγῶν.

Οἱ ἀερόλιθοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς Ἀφροδίτης τὸ μὲν διότι ἐνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ἑλξεως αὐτῆς τὰ ἠφαίστεια αὐτῆς θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἔχωσιν ὑπερμεγέθη δύναμιν ἐκσφενδονίσεως ὅπως ἐκτινάξωσιν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς ὕλης· τὸ δὲ διότι ὁ πλανήτης οὗτος στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον ἐπὶ τροχίᾳς πλησιεστέρας πρὸς τὸν ἥλιον παρὰ τὴν τῆς γῆς, ἐπομένως αἱ ὕλαι αὐταὶ ἠθελον μάλλον πίπτει ἐπὶ τοῦ ἡλίου παρὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ πλανήτης Ἄρης εὐρίσκεται εἰς ὅλως διάφορον θέσιν. Καὶ πρῶτον κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον ἀπωτέρω τῆς τροχίᾳς τῆς γῆς, ἐπομένως ἐὰν ἔχη ἠφαίστεια δυνάμεινα νὰ ἐκσφενδονίσωσι λάβας ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἑλξεως αὐτοῦ, τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ὑπέκοντα εἰς τὴν ὑπερβάλλουσαν ἑλξιν τοῦ ἡλίου δέον καταπίπτοντα πρὸς τοῦτον νὰ διέλθωσι πλησίον τῆς τροχίᾳς τῆς γῆς, ἥτις δύναται καθ' ὁδὸν νὰ τὰ σκρῶσῃ. Εἶτα ὁ Ἄρης ἔχει ἐλακτικὴν δύναμιν πολὺ ἐλάσσονα τῆς γῆς καὶ τῆς Ἀφροδίτης, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἡ βαρύτης εἶναι τὸ τρίτον μόνον ἢ εἰς τοὺς πλανήτας ἐκείνους (1 χιλιόγραμμον μεταφερόμενον εἰς τὸν Ἄρην θὰ κατεβίβαζεν αὐτόθι τὸν δείκτην ἑνὸς δυναμομέτρου μόνον εἰς τὰ 374 γράμματα). Δύναμις λοιπὸν πολὺ κατωτέρα θὰ ἦτον ἐπαρκῆς ὅπως ἐκσφενδονίσῃ ἐκτὸς τῆς σφαίρας

της ἑλξεως αὐτοῦ μεταλλεύματα, τὰ ὁποῖα εἶτα θὰ ἠδύνκντο νὰ φθάσωσι μέχρις ἡμῶν ὡς ἀερόλιθοι. Τὸ περιεργότερον δὲ θὰ ἦταν ἐὰν ὁ κόσμος τοῦ Ἄρεως εἶχε τὸν Ἐμπεδοκλῆν αὐτοῦ, ὅστις, καθ' ἃ λέγεται, κατέπεσε μόνος εἰς τὴν Αἴτναν, τότε ὁ γείτων αὐτὸς πλανήτης θὰ ἠδύνκντο νὰ μᾶς στείλῃ ἂν ἔχι τὸ κρηνίον, τοῦλάχιστον τὴν παντόφλαν τοῦ Ἐμπεδοκλέους του. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τυχὸν αἱ Αἴτναι οἱ Οὐρανόβιοι καὶ αἱ Στρογγύλαι τοῦ Ἄρεως μᾶς ἔστελλον μείζονα τοιούτων ἀνθρωπίνων θυμάτων, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ τὰ ἀνιχνωρίσωμεν· ἡ ἀνατομικὴ ἐκεῖ πρέπει νὰ ἦναι διαφορὸς ἢ παρ' ἡμῶν. Δὲν θὰ ἦτο λ. χ. οὐδόλωσ καταπληκτικὸν ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης ἐκεῖ ἦτον ἐφωδισμένη μὲ πτέρυγας. Μολαταῦτα οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ δυνάμενον νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, ὅποιας ἀποκαλύψεις δὲν θὰ ἔφερον εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐὰν ἔρριπτε παρὰ τῶν τεθρυβωμένων ὀρθολογιῶν μᾶς οἰονδήποτε δεῖγμα τοῦ γείτονος αὐτοῦ κόσμου;

Πέραν τοῦ Ἄρεως, μεταξὺ τοῦ πλανήτου αὐτοῦ καὶ τοῦ Διὸς, κινουῦνται ἑκατοντάδες μικρῶν πλανητῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι εἶναι τοσοῦτον ἕλαφροὶ, ὥστε δὲν ἔχουσι σχεδὸν ἑλαστικὴν δύναμιν, οὕτως ὥστε ἀνθρώπος τοποθετημένος ἐπὶ ἐνὸς αὐτῶν καὶ ὠλισμμένος μὲ καλὴν σφενδόνην θὰ ἠδύνκντο νὰ ρίπτῃ λίθους, αἵτινες δὲν θὰ ἐπανέπιπτον πλέον πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ θὰ ἀπεμακρύνοντο διὰ πάντοτε. Ἐὰν οἱ μικροὶ αὗτοι πλανῆται ἔχουσιν ἠφαίστεια, τότε τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐξερευγόμενα βλήματα θὰ ἐκφεύγωσι τῆς σφαίρας τῆς ἑλξεως αὐτῶν, εἶτα ὑφιστάμενα τὴν ἑλξίν τοῦ ἡλίου θὰ πλανηθῶσι πρὸς τοὺς χώρους, τοὺς ὁποίους ἡ γῆ διέρχεται κατὰ τὸν ἐτήσιον αὐτῆς δρόμον οὕτως ὥστε θὰ δυνάμεθα εὐκόλως νὰ τὰ συλλέγωμεν.

Ἀλλὰ τὸ πολὺ πιθανώτερον εἶναι ὅτι οἱ οὐράνιοι αὗτοι μεστῆται φθάνουσιν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ πολὺ μακρῶν· οὐχὶ ἀπὸ 96,000 λεύγας, ἐκ τῆς σελήνης· οὐχὶ ἀπὸ 10 ἑκατομμύρια, ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· οὐχὶ ἀπὸ 15 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸν Ἄρην· οὐχὶ ἀπὸ 100 ἑκατομμύρια ἀπὸ τοὺς μικροὺς πλανήτας· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, τῶν ὁποίων ὁ ἐγγύτερος ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 8 χιλιάδας δισεκατομμυρίων λευγῶν.

Ἐκαστος ἀστὴρ εἶναι ἥλιος. Οἱ μακροκρυσμένοι αὗτοι ἥλιοι περιβάλλονται ὑπὸ φλογῶν ὅπως ὁ ἡμέτερος καὶ εἶναι ὅπως καὶ αὐτὸς θεάτρον τρομερῶν ἐπανάστασεων. Ἐνίοτε εἰς τὸν ἥλιον παρατηροῦνται ἐκρήξεις ὑδρογόνου αἵτινες φθάνουσιν εἰς ὕψος 80,000 λευγῶν καὶ τοῦτο μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε εἶναι δυνατὸν αἱ οὕτως ἐκσφραδονιζόμεναι ὕλαι νὰ μὴν ἐπικραπίπτωσι πλέον ἐπὶ τοῦ ἡλίου. Εἰς τινὰς ἀερόλιθους εὐρέθη ἐγκλεισμένον ὑδρογόνον, ὁμοιάζον οὕτω πρὸς μάρτυρα τοιαύτης καταγωγῆς.

Ἡ ταχύτης μετὰ τῆς ὁποίας φθάνουσι πρὸς ἡμᾶς αἱ βαλίδες καὶ τὸ ὑπερβολικὸν σχῆμα τῶν τροχιῶν αὐτῶν ἐνδεικνύουσιν ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀπειροῦ. Ἐκείθεν δὲ ἔρχονται καὶ οἱ μεγάλοι κο-

μήται. Ἀλλὰ ὑποπτεύει τις τὸν χρόνον τὸν ὁποῖον χρειάζεται ὡς κομήτης τις ἢ ἀερόλιθος διακνῆναι τὸ ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου μέχρις ἡμῶν χάος; Ἐσσεκα ἕως πέντε ἑκατομμύρια ἔτων. Τὰ νέα τὰ ἑποῖα μᾶς φέρουσι τὰ λείψανα ταῦτα δὲν εἶναι ἐντελῶς νωπὰ.

Ἴσως δὲ εἶναι καὶ πικραιότερα ἀκόμη. Ἄν καὶ τὰ λείψανα ταῦτα δὲν εἶναι κολοσσικά καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὸν ἔγγον τὸν ὁποῖον μᾶς φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ νευαγικά κόσμων καταστρεφέντων, διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σύμπαντος πολλοὶ ἥλιοι ἐσβέσθησαν, πολλὰ γὰρ καὶ κατωκημένια διεγράφησαν ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς, πολλὰ ἀνθρωπότητες περιεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ σκότους τοῦ τελευταίου αὐτῶν ὕπνου. Τί ἐγένοντο ὅλοι αὗτοι οἱ πλανώμενοι τάραι; Πλέουσιν ἐν αἰωνίᾳ νυκτὶ ἄνευ πλοηγοῦ καὶ ἄνευ σκοποῦ; Συγκρούονται ἐνίοτε ἐν ταῖς κόλποις τῆς σκοτίας ὡς φαντάσματα καιφᾶ καὶ τυφλᾶ; Ὁ χρόνος διέλυσε τοὺς ὑπεργήρους αὐτοὺς κόσμους, τὰ πτώματα ταῦτα τοῦ οὐρανοῦ, τοὺς σκελετοὺς αὐτοὺς τοῦ σύμπαντος καὶ διασπείρει τὴν ἄγονον αὐτῶν κίνην εἰς τὴν ἄβυσσον; Πρὸ ὀλίγου τὰ λείψανα ταῦτα μᾶς ὁμίλουν περὶ τοῦ ἀπείρου νῦν ὅμως μάρτυρες χρόνων ἐξαφανισθέντων μᾶς ὁμιλοῦσι περὶ τῆς αἰωνιότητος. Οὕτω καθίστανται εἰς ἡμᾶς πλέον ἀξιοσέβαστα καὶ ἱερά. Ἴδού διατί ἐν ἀρχῇ εἶπον ὅτι δὲν λαμβάνομεν ἄνευ συγκινήσεως ἰδιαιτέρας εἰς τὰς χεῖράς μας τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταπεσόντας αὐτοὺς λίθους καὶ ὅτι τοὺς ἐρωτῶμεν περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς καταγωγῆς των.

Αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας νῦν ἔχομεν περὶ τῆς φύσεως τῶν οὐρανίων αὐτῶν μεταλλευμάτων καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ σύμπαντος, ὀφείλονται ἰδίως εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐξόχου γάλλου γεωλόγου Δωδρέου (Daubrée), τοῦ νῦν διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς. Διὰ τῶν μακρῶν καὶ ἐπιπόνων αὐτοῦ ἐργασιῶν κατώρθωσεν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη νὰ κάμῃ τὴν ἀνάλυσιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν οὐρανολίθων καὶ νὰ ἰδρῦσῃ αὐτῶν νέον κλάδον τῆς ἐπιστήμης, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν *ἀστρικήν γεωλογίαν*.

Τὰ πολυτιμὰ αὐτὰ μεταλλεύματα διακρίνονται ἐκ τῶν εἰδικῶν αὐτῶν χαρακτηρήρων εἰς διαφόρους ομάδας: α') τοὺς ὀλοσιδηρίτας, συγκειμένους ἐντελῶς ἐκ σιδήρου· β') τοὺς ὑποσιδηρίτας δεικνύοντας μέρη πετρώδη διεσκορπισμένα εἰς ζύμην μεταλλικὴν· γ') τοὺς σποραδοσιδηρίτας συγκειμένους ἐκ ζύμης πετρώδους ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ σίδηρος εἶναι διεσκορπισμένος κατὰ κόκκους· δ') τοὺς ἀσιδηρούς, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ποσὸς σιδήρου. Ἡ πυκνότης διαφέρει μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς τελευταίας ομάδος ἀπὸ 7 μέχρι 2. Οὐρανόλιθοι καταπεσόντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰς διάφορα μέρη μαρτυροῦσι διὰ τῆς ταυτότητος τῆς συνθέσεως αὐτῶν ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Εἶναι ὅμως σχεδὸν βέβαιον ὅτι πάντες δὲν προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς. Ἄς προσθέσωμεν ἐν τέλει ὅτι ὁ κ. Δωδρέος

συνήγαγεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς φυσικῆς ἱστορίας συλλογὴν ἐκ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου, περιλαμβάνουσαν δείγματα 283 καταπτώσεων, τῶν ὁποίων τὸ ὀλικὸν βῆρος ἀνέρχεται εἰς 2086 χιλιόγραμμα. Εἶναι δ' αὐτὸ Μουσεῖον δώρων σταλέντων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον πάντες οἱ φίλοι τῆς ἐπιστήμης δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι. Ταχέως δ' ἡ ἀστρονομία, τῆς ὁποίας ἡ πρόοδος εἶναι θαυμασία, θὰ μᾶς προσφέρῃ δι' ἀπροσβότου τιμῆς ἀνακαλύψεως μαρτυρίας ἀκόμη πλέον ἀμέσους τῶν ἔργων τῆς φύσεως ἐκ τῶν μακροκρυσμένων πελοργῶν καὶ τοῦ ἀγνώστου βίου, ὅστις ἀναπτύσσεται μὲ ἀπειρίαν ποικιλίας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν οὐρανίων γαιῶν. Τὸ φωτόφωνον σχεδὸν μᾶς παρέχει τὴν ἐλπίδα ὅτι προσεχῶς θὰ δυνηθῶμεν νὰ συνομιλήσωμεν μετὰ τῶν συναδέλφων μᾶς τῆς Σελήνης ἢ τοῦ Ἄρεως.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Κ.)*

Καμίλλος Φλαμπαρίων

Ἡ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΑ ΦΑΥΣΤΙΝΑ

Πλείστοι τῶν κατὰ τὴν Δύσιν ἐφημερίδων, ἐξ αὐτῶν δὲ καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἡμέτεραι, ἀνήγγειλαν, ὅτι ὁ περικλεῆς συγγραφεὺς τοῦ *Βίου* τοῦ Ἰησοῦ, ὁ ἀκαδημαϊκὸς Ἐρνέστος Ῥενάν, μέλλει μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἄλλην συγγραφὴν, *Μάρκος Αὐρήλιος* ἐπιγραφομένην, ἣτις θὰ ἀποτελέσῃ τὸ τέλος τῆς περὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ σειράς τῶν ἀξιολόγων βιβλίων τῶν ὑπὸ τοῦ γλαφυροῦ καὶ πολυμαθεστάτου Ῥενάν συγγραφέντων. Ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα Μάρκον Αὐρήλιον ἔχει καὶ ἄλλαχοῦ, ἐν προγενεστέροις συγγραφαῖς, ἐξετάσει ὁ Ῥενάν, μάλιστα δὲ ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ ἀναγνωσθείσῃ ἐν τῇ ἐτησίᾳ συνεδρίᾳ τῶν ἐν Γαλλίᾳ πέντε Ἀκαδημαϊκῶν τῇ γενομένῃ κατὰ τὸ ἔτος 1867 ἐπραγματεύθη τὰ κατὰ τὴν σύζυγον τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος, τὴν Φαυστίαν¹. Ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ὁ Ῥενάν ἐπειρήθη νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ γραπτὴ ἱστορία ἠδίκησε τὴν μνήμην τῆς αὐτοκρατείας ἐκείνης· ἐπειδὴ δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ μετὰ θαυμαστῆς πολυμαθείας ἐπραγματεύθη τὸ θέμα τοῦτο, ὅπερ οὐδὲως εἶναι ἀδιάφορον διὰ τοὺς περὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν ἀσχολουμένους, ἔγνωμεν νὰ γράψωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτοῦ, εὐελπιστοῦντες ὅτι δὲν θὰ εἶναι πάντῃ περιττὰ διὰ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ τούτου.

Κατὰ τὰ τέως δηλωθῆ ἐν τῇ ἱστορίᾳ παραδεδεγμένῃ, ἡ Φαυστίνα,

* Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Παρνασσοῦ μετεφράσθη ἡ μικρὰ περὶ ἀρολίθων διατριβὴ τοῦ Φλαμπαρίωνος ἢ λίαν ἐπιχαρίτως γεγραμμένη, καίπερ μετὰ πολλῆς φαντασίας πραγματευομένη τὸ θέμα.

1. Ἡ διατριβὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ *Revue des Cours Littéraires* τοῦ 1867 ἐν σελίδι 625 καὶ ἐξῆς.